



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม รายได้ของประเทศส่วนใหญ่ได้มาจากการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผลผลิตทางพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และอ้อย เป็นต้น ปัจจุบันสินค้าทางพืชไร่มีการแข่งขันรุนแรงมากในตลาดโลกและการที่จะยึดมั่นแต่พืชหลักอย่างเดิมนั้นไม่เพียงพอสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงควรที่จะมีการหาพืชใหม่ หรือส่งเสริมพืชใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อทำการส่งออกซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังมีพืชอีกหลายอย่างที่สามารถส่งออกได้ไม่ว่าจะเป็นไม้ดอกหรือไม้ผล โดยเฉพาะไม้ดอก เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการส่งออกของดอกกล้วยไม้ซึ่งสามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละหลายร้อยล้านบาท จึงได้มีการบรรจุโครงการแม่บททางด้านไม้ดอกลงในแผนงานวิจัยของชาติ ทำให้มีการพัฒนาเรื่องพันธุ์และเทคนิคการปลูกเลี้ยงให้ได้ผลดีขึ้น เป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่อหน่วยพื้นที่สูงขึ้นและมากกว่ารายได้จากการปลูกพืชอาหาร เกษตรกรจึงหันไปยึดอาชีพปลูกไม้ดอกกันเพิ่มขึ้น

สำหรับไม้ดอกที่น่าสนใจและใช้ประโยชน์ภายในประเทศมากที่สุดคือ "เยอบีร่า" เยอบีร่าเป็นไม้ดอกที่สำคัญทางเศรษฐกิจในการค้าดอกไม้สดของประเทศไทยชนิดหนึ่ง เนื่องจากเป็นไม้ดอกที่มีก้านยาว ดอกสวยงาม มีสีสรรสะดุดตา และมีพันธุ์ต่าง ๆ ให้เลือกมากมาย ถึงแม้ราคาของดอกเยอบีร่าในปัจจุบันจะไม่สูงนัก แต่ก็สามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกรได้ไม่แพ้ไม้ดอกชนิดอื่น ทั้งนี้เพราะเยอบีร่าปลูกง่ายขึ้นได้ดีในดินแทบทุกชนิด มีหลายสี ปลูกเพียง 1 ครั้งสามารถเก็บดอกขายได้ตลอดทั้งปี จึงทำให้เกษตรกรนิยมที่จะปลูกเพื่อการค้ากันมาก ทั้งสภาพดินฟ้าอากาศและความอุดมสมบูรณ์ของน้ำในประเทศไทย ก็เอื้ออำนวยให้ปลูกเยอบีร่าได้ตลอดปี และแม้ว่าปริมาณดอกเยอบีร่าในไทยจะมีเพียงพอลอยู่แล้ว ปัจจุบันยังมีการนำเข้าดอกเยอบีร่าจากต่างประเทศอยู่เป็นประจำ เนื่องจากดอกเยอบีร่าที่นำเข้ามีลักษณะดอกที่แปลกตากว่าเยอบีร่าที่ปลูกในไทย

ตลาดดอกไม้ในยุโรป โดยเฉพาะประเทศเยอรมันตะวันตกมีความต้องการเยอบีร่าเป็นจำนวนมาก และหลายประเทศในยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ สวีเดน อังกฤษ และแม้แต่เยอรมัน ได้พยายามปลูกเยอบีร่าออกจำหน่าย ทั้ง ๆ ที่สภาพดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย ต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการปรับอุณหภูมิ แสง ความชื้น ตลอดจนปัจจัยอื่นภายในโรงเรือนให้เป็นไปตามความต้องการและเหมาะสมสำหรับเยอบีร่า ทำให้ยุ่งยากและเป็นเหตุให้มีต้นทุนการผลิตสูง เยอบีร่าที่จำหน่ายในตลาดยุโรปจึงมีราคาสูง ประเทศไทยได้เปรียบประเทศดังกล่าว เนื่องจากเยอบีร่าเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในแอฟริกาใต้ สภาพดินฟ้าอากาศในประเทศไทยจึงเหมาะกับการปลูกเยอบีร่า อีกทั้งเกษตรกรก็มีความคุ้นเคยและมีความชำนาญในการปลูกเยอบีร่ามาก แต่เยอบีร่าที่ปลูกกันมากในประเทศไทยเป็นเยอบีร่าสายพันธุ์ไทย (Thai Strain) ซึ่งพันธุ์นี้ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ เยอบีร่าที่ตลาดต่างประเทศและในประเทศต้องการก็คือเยอบีร่าสายพันธุ์ยุโรป (European Strain) ดังนั้นในปี พ.ศ. 2519 ทางภาควิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ได้ทำการส่งเมล็ดพันธุ์ European Strain จากประเทศเนเธอร์แลนด์เข้ามาทดลองปลูก ปรากฏว่า European Strain สามารถเจริญเติบโตได้ดีให้ผลผลิตสูงกว่า Thai Strain เกือบเท่าตัว โดย Thai Strain ให้จำนวน 36 ดอกต่อต้นต่อฤดูปลูก 6 เดือน (นับจากเดือนที่ 5 ถึงเดือนที่ 10) ในขณะที่ European Strain ให้ดอกจำนวน 62 ดอก¹ ต่อต้น รวมทั้งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการคัดเลือกพันธุ์ European Strain ที่เหมาะสม และปรับปรุงพันธุ์ Thai Strain โดยคัดเลือกพันธุ์ที่ดีไว้เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกเยอบีร่าให้ได้คุณภาพที่ดีตรงกับความต้องการของตลาด เพื่อทดแทนการนำเข้าของดอกไม้เยอบีร่า และมีแนวโน้มในการปลูกเพื่อการส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศต่อไปในอนาคต

สำหรับปัจจุบันนี้เกษตรกรปลูกทั้ง เยอบีร่าสายพันธุ์ไทย (Thai Strain) และสายพันธุ์ยุโรป (European Strain) แต่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกเยอบีร่าทั้ง 2 พันธุ์ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ดังนั้นการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกแต่ละพันธุ์จะทำให้ทราบว่าต้นทุนการผลิตของเยอบีร่าว่าพันธุ์ใดต่ำกว่า

¹สมเพียร เกษมทรัพย์, รองศาสตราจารย์, การปลูกไม้ดอก (พันธุ์ทับทิมซึ่ง, 2525), หน้า 352.

และผลตอบแทนของเยอบีร่าพันธุ์ใดสูงกว่า ซึ่งจะ เป็นข้อมูล ที่ช่วยประกอบการตัดสินใจในการลงทุนต่อไป

ข้อสมมติฐานในการศึกษา

1. ยาม่าแมลงเป็นต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูงที่สุดสำหรับการปลูกเยอบีร่า
2. ผลตอบแทนในการปลูกเยอบีร่าสายพันธุ์ยุโรปจะสูงกว่าสายพันธุ์ไทย
3. ปัญหาสำคัญในการปลูกเยอบีร่า คือ เกษตรกรยังขาดความรู้ในการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการบรรจุหีบห่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการปลูกเยอบีร่าสายพันธุ์ไทยและสายพันธุ์ยุโรป
2. เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิตของเยอบีร่าสายพันธุ์ไทย และต้นทุนการผลิตของเยอบีร่าสายพันธุ์ยุโรป
3. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกเยอบีร่าสายพันธุ์ไทยและสายพันธุ์ยุโรป
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกเยอบีร่าสายพันธุ์ไทยและสายพันธุ์ยุโรป รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกเยอบีร่าเพื่อการค้า เป็นการศึกษาข้อมูลตั้งแต่เกษตรกรเริ่มปลูกจนกระทั่งตัดดอก และนำออกจำหน่าย ดังนั้นเรื่อง ที่ศึกษาจะ เกี่ยวข้องกับการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและนำดอกออกจำหน่าย จึงกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. คำว่า "เยอบีร่า" หมายถึง เฉพาะเยอบีร่าที่เกษตรกรปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นการค้าเท่านั้น

2. พันธุ์ของเยอบีร่าที่ทำการสำรวจ คือ
 - สายพันธุ์ไทย (Thai Strain)
 - สายพันธุ์ยุโรป (European Strain)

3. ขอบเขตพื้นที่ทำการวิจัย

- ก. เยอบีร่าสายพันธุ์ไทย - เขตคลังชั้น กรุงเทพฯ
 - อำเภอบางกรวย นนทบุรี
- ข. เยอบีร่าสายพันธุ์ยุโรป - อำเภอบางใหญ่ นนทบุรี
 - เชียงใหม่

ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการปลูกเยอบีร่าเพื่อการค้ามากที่สุด

4. ระยะเวลาที่ทำการวิจัยตั้งแต่กันยายน 2529 ถึงกันยายน 2530
5. การวิจัยมุ่งที่จะสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกเยอบีร่าเพื่อการค้า เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และรายได้จากการปลูกเยอบีร่าแต่ละสายพันธุ์ ข้อมูลต่าง ๆ จะนำมาวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาผลตอบแทนจากการปลูกเยอบีร่า พร้อมทั้งเปรียบเทียบต้นทุน และผลตอบแทนที่จะได้รับจากการปลูกเยอบีร่าแต่ละสายพันธุ์

วิธีดำเนินการศึกษาและค้นคว้า

1. รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้
 - จากการสังเกตการณ์สภาพทั่ว ๆ ไปของเกษตรกร
 - สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอในเขตที่ออกสำรวจ
 - สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกโดยตรง และใช้แบบสอบถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ การเลือกตัวอย่างเกษตรกรใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)
 - สัมภาษณ์ผู้ค้าส่งและค้าปลีกตลอดจนร้านจัดดอกไม้

- สัมภาษณ์บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่ทำการจำหน่ายเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร เพื่อเปรียบเทียบข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกในเรื่องของราคา

- สัมภาษณ์บริษัทผู้นำไม้ดอกจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศ

2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าและศึกษาจากเอกสาร วารสาร หนังสือ และรายงานที่เกี่ยวข้องกับการปลูกเยอบีร่า

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกเยอบีร่าสายพันธุ์ไทย และสายพันธุ์ยุโรป ตลอดจนทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกและการจำหน่ายเยอบีร่า
2. เพื่อให้ผู้ที่สนใจ หรือผู้ที่ต้องการลงทุนปลูกเยอบีร่าใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการลงทุน
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใช้ในการพิจารณาวางนโยบายส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร
4. เพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการที่ใช้เป็นแนวทางค้นคว้าต่อไป